

**2024 M. PAKARTOTINĖS SESIJOS GEOGRAFIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO
 KANDIDATŲ DARBŲ VERTINIMO INSTRUKCIJA**

I d a l i s

Maksimalus įvertinimas – 25 taškai. 1–25 klausimo kiekvienas teisingas atsakymas vertinamas 1 tašku.

Kl. Nr.	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Teisingas atsakymas	A	D	C	D	A	B	D	A	D	D	C	D

Kl. Nr.	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Teisingas atsakymas	A	B	B	D	C	A	A	D	C	C	C	D	B

II d a l i s

Maksimalus įvertinimas – 75 taškai.

Toliau pateikiami II dalies klausimų atsakymai. Vertintojas privalo vertinti tiksliai pagal pateiktą vertinimo instrukciją. Žvaigždute (*) pažymėtų klausimų atsakymai gali būti suformuluoti ir kitais žodžiais, svarbu, kad atsakymas būtų teisingas. Skliaustuose () yra pateikti atsakymų sinonimai. Pasviruoju brūkšniu (/) atskirti galimi teisingi atsakymai.

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
26		12	
1 *	<ul style="list-style-type: none"> • Panaikinti muitai tarp valstybių narių. • Bendra muitų tarifų sistema prekėms, įvežamoms iš EEB nepriklausančių šalių. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	<ul style="list-style-type: none"> • Laisvas asmenų judėjimas. • Laisvas prekių judėjimas. • Laisvas paslaugų judėjimas. • Laisvas kapitalo judėjimas. 	4 3 2 1 0	Už teisingai nurodytas keturias pozicijas. Už teisingai nurodytas tris pozicijas. Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	<ul style="list-style-type: none"> • Buvo nustatytos vizų teikimo ir prieglobsčio taisyklės. • Buvo atsisakyta vidaus sienų kontrolės. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4	<i>Galimi atsakymai:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Norvegija. • Šveicarija. • Andora. • Vatikanas. • San Marinas. • Baltarusija. • Ukraina. • Moldova ir kt. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5	<i>Galimi atsakymai:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Islandija. • Norvegija. • Šveicarija. • Lichtenšteinas. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
27		12	
1.	Pangėja.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2.		2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3. *	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Skirtinguose žemynuose, kuriuos dabar skiria vandenynai, randamos tos pačios kilmės uolienos. • Randamos tų pačių rūšių augalų ir gyvūnų fosilijos. • Žemynų kontūrų sutapimas (1800 m izobata). • Žemynų pakraščiuose yra tos pačios kilmės kalnai. • Buvusių didelio masto apledėjimų požymiai. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4.	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Atrastas Vidurio Atlanto kalnagūbris, kuris sutampa su plokščių sandūra. • Vidurio Atlanto kalnagūbryje formuojasi nauja vandenyninė Žemės pluta. • Vandenyno dugne vyksta aktyvūs vulkanizmo procesai. • Kuo toliau nuo Vidurio Atlanto kalnagūbrio, tuo uolienos senesnės. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5.	<ul style="list-style-type: none"> • Žemyninė pluta. • Vandenyninė pluta. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6.	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kyla kalnai / vyksta kalnodara. • Formuojasi nauja vandenyninė Žemės pluta. • Plečiasi vandenynai. • Vulkanizmas / veržiasi ugnikalniai. • Vyksta žemės drebėjimai. • Formuojasi tektoniniai lūžiai / riftai. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytas tris pozicijas. Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
28		11	
1.	18,5 km (<i>galima 0,5 km paklaida</i>).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
2. *			
	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>		<p>Už teisingai nubraižytą profilį (teisingai atidėtas aukščio ir atstumo skalės padalas).</p> <p>Už dalinį profilio nubraižymą.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
3.	Pietryčių.	<p>1</p> <p>0</p>	<p>Už teisingą atsakymą.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
4.	110 m.	<p>1</p> <p>0</p>	<p>Už teisingą atsakymą.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
5. *	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ardo uolienas (erozija). • Perneša įvairaus dydžio grunto daleles. • Suklosto įvairaus dydžio grunto daleles (akumuliacija). • Vyksta denudacija. 	<p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>	<p>Už teisingai nurodytas dvi pozicijas.</p> <p>Už teisingai nurodytą vieną poziciją.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
6.	Kairysis.	<p>1</p> <p>0</p>	<p>Už teisingą atsakymą.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
7 *	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Žygiai pėsčiomis. • Kalnų dviračių sportas. • Buriavimas. • Parasparniai. • Vandens sportas upėje ir ežere / raftingas / baidarės. 	<p>3</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>	<p>Už teisingai nurodytas tris pozicijas.</p> <p>Už teisingai nurodytas dvi pozicijas.</p> <p>Už teisingai nurodytą vieną poziciją.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
29		14	
1. *	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geografinė platumas / didelis išstūmumas iš šiaurės į pietus. • Reljefas / orografija / kalnų išsidėstymas. • Aukštis virš jūros lygio. • Jūrų srovės. • Sezoniškai atslenkančios oro masės iš aplinkinių regionų / atmosferos cirkuliacija. 	<p>3</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>0</p>	<p>Už teisingai nurodytas tris pozicijas.</p> <p>Už teisingai nurodytas dvi pozicijas.</p> <p>Už teisingai nurodytą vieną poziciją.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>
2.	Andų kalnai / Andų Kordiljeros.	<p>1</p> <p>0</p>	<p>Už teisingą atsakymą.</p> <p>Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
3. *	<ul style="list-style-type: none"> Dėl kritulių sezoniškumo vieną pusmetį Amazonę daugiau maitina šiauriniai intakai, o kitą pusmetį – pietiniai intakai. Amazonės baseinas priklauso žemo atmosferos slėgio juostai. / Čia formuojasi drėgnos pusiaujo oro masės. / Pusiaujo konvergencijos zona lemia didelį kritulių kiekį. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4. *	<p><i>Augalijai:</i> miškai yra visžaliai, tankūs, jiems būdinga didžiulė augalų įvairovė, miškas turi kelis ryškius ardus.</p> <p><i>Gyvūnijai:</i> didžiausia pasaulyje gyvūnų rūšių įvairovė, labai daug gyvenančių medžiuose (pvz., beždžionių). Gyvūnai gyvena ardais. Yra endeminių rūšių. Miškuose beveik nėra stambių gyvūnų.</p>	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5.	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Kava. Galvijų mėsa. Soja. Cukranendrės. Kaučiukas. Medvilnė. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytas tris pozicijas. Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6. *	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Žemės drebėjimai. Ugnikalnių išsiveržimai. Tropiniai ciklonai. Purvo nuošliaužos. Cunamis. Sausros ir kt. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytas tris pozicijas. Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
30		15	
1. *	<p><i>Uolienų kilmė:</i> Nuosėdinės.</p> <p><i>Paaškinimas:</i></p> <p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Įvairiais geologiniais periodais Lietuvos teritorija buvo jūros dugne, kur milijonus metų klostėsi (organinės ir neorganinės) nuosėdos. Per daugelį metų jos virto nuosėdinių uolienų storumėmis. Lietuvos žemės paviršiuje dauguma uolienų yra nuosėdinės kilmės, uolienas suklostė ledynas per paskutinį kvartero apledėjimą. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytas uolienas (1 taškas) ir išsamų paaškinimą (2 taškai). Klaidingai atsakyta arba neatsakyta. Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2.	<p><i>Uolienos:</i> Geležies rūda /granitas.</p> <p><i>Gelmių sluoksnis:</i> Kristalinis pamatas.</p>	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
3. *	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Analizuojant magnetinius geofizinius žemėlapius / magnetinio lauko anomalijas. Tiriant Žemės gelmes seisminiais metodais. Tiriant arčiau paviršiaus slūgsančias uolienas atodangose. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4. *	Statybinių medžiagų pramonė.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5.	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Norint geležies rūdą išgauti, reikėtų įrengti galias šachtas, jas nusausinti, o tai kainuotų labai brangiai. Geležies rūdos gavyba suniokotų unikalų Dzūkijos landšaftą. Lietuvoje nėra juodosios metalurgijos pramonės plėtojimo tradicijų (specialistų). Pigiau yra importuoti gatavus juodosios metalurgijos gaminius nei gaminti juos Lietuvoje. 	2 1 0	Už teisingą ir išsamų paaiškinimą. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6. *	<p><i>Paaiškinimas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Lietuvoje naftos išteklių nėra gausūs. Lietuvos nafta yra sieringa. <p><i>Objektas:</i> Būtingės naftos terminalas. / Vamzdynas nuo Būtingės terminalo iki Mažeikių.</p>	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
7. *	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Apsodinami miškais. Sutvarkomi vandens telkiniai. Pritaikoma žuivivaisai. Pritaikoma rekreacijai. Pritaikoma vandens sportui. Statyboms skiriami plotai. Pritaikomi auto ir moto sportui. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytas tris pozicijas. Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
31		11	
1 *	<p><i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Javos salos šiaurės vakarinėje dalyje. Yra pusiaujo klimato juostoje. Yra netoli pusiaujo / į pietus nuo pusiaujo. Miestas yra žemumoje. Miestas prie jūros / vandenyno. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	<p><i>Reiškinys:</i> Pasaulinio vandenyno lygio kilimas. / Klimato kaita.</p> <p><i>Paaiškinimas:</i></p>	2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
	<p>Džakarta yra labai pažeidžiama klimato kaitos poveikio, nes įsikūrusi grimztančioje pakrantėje, jau dabar yra žemiau jūros lygio, dėl kylančio Pasaulinio vandenyno lygio jai gresia greitesnis miesto teritorijos apsėmimas.</p>		
3	<p><i>Ekologinės:</i> <i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Džakarta – didžiausias šalies miestas, kuriame sutelkta didelė dalis šalies pramonės, didelis gyventojų skaičius ir tankis, todėl automobiliai ir pramonė didina miesto užterštumą. • Mieste yra daug transporto priemonių, vadinasi, į aplinką patenka daug kenksmingų dujų, sukeliančių didelę oro taršą. • Didžiulė aplinkos tarša, daug šiukšlių, daugelis gyventojų išmeta šiukšles, kurios patenka tiesiai į upes ir vandenyną. • Švaraus geriamojo vandens trūkumas dėl požeminių ir paviršinių vandenų užterštumo. <p><i>Socialinės:</i> <i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Transporto spūstys. • Skurdas / antisanitarinės gyvenimo sąlygos. • Nusikalstamumas. • Iš apsemtų teritorijų žmonės turės persikelti / pabėgėlių problema. • Politinio pobūdžio neramumai. • Dėl planuojamo sostinės perkėlimo į kitą miestą gali sumažėti investicijų, miestas prarastų tarptautinį politinį statusą. <p><i>Priemonės:</i> <i>Galimi atsakymai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eismo mieste ribojimas, įrengiant aplinkkelius, renkantis mažiau taršias transporto priemones. / Visuomeninio transporto plėtra. • Taršios pramonės plėtros ribojimas. • Didelės gyventojų santalkos mažinimas. • Pakrantės gyventojų perkėlimas į naujus subsidijuojamus daugiabučių namų rajonus. • Vandentiekio ir kanalizacijos sistemų įrengimas. • Apsauginių barjerų nuo potvynių ir užliejimo įrengimas. • Pakrantės teritorijų sausinimas / 	<p>6 5 4 3 2 1 0</p>	<p>Už teisingai nurodytas šešias pozicijas. Už teisingai nurodytas penkias pozicijas. Už teisingai nurodytas keturias pozicijas. Už teisingai nurodytas tris pozicijas. Už teisingai nurodytas dvi pozicijas. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.</p>

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
	melioravimas.		
3	Islamas.	1 0	Už teisingą religijos įvardijimą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
